

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทและศักยภาพของบุคลากรและองค์กรท้องถิ่นในตำบลตรอกนอง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ลักษณะ ที่ตั้ง ขนาดและจำนวนขององค์กรและบุคลากรท้องถิ่นในตำบลตรอกนอง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี

1. ประวัติความเป็นมาและลักษณะทางกายภาพ

ตำบลตรอกนองเป็นตำบลหนึ่งในเขตการปกครองของอำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี โดยคำว่า ตรอกนองนั้นเรียกเพี้ยนมาจากคำว่า ตักนอง ซึ่งเป็นภาษาของที่คนพื้นเมืองมีเชื้อสายของใช้เรียกพื้นที่บริเวณดังกล่าว เนื่องจากสภาพพื้นที่มีฝนตกชุกมากเป็นพิเศษ เวลามีฝนตกลงมามากจะทำให้น้ำไหลนองไปทั่วพื้นที่ ชาวบ้านพื้นถิ่นจึงเรียกว่า “บ้านตักนอง” ต่อมาจึงได้เรียกชื่อเป็น “ตักนอง” และทางราชการได้ทำการเปลี่ยนชื่อใหม่ว่า “บ้านตรอกนอง” หรือตำบลตรอกนองจนถึงปัจจุบัน

ตำบลตรอกนองตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดจันทบุรี ห่างจากศาลากลางจังหวัดจันทบุรี ประมาณ 41 กิโลเมตร อยู่ทางทิศเหนือของอำเภอลำลูกเกด และอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอลำลูกเกด ประมาณ 13 กิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ตำบลต่าง ๆ ของตำบลตรอกนอง มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

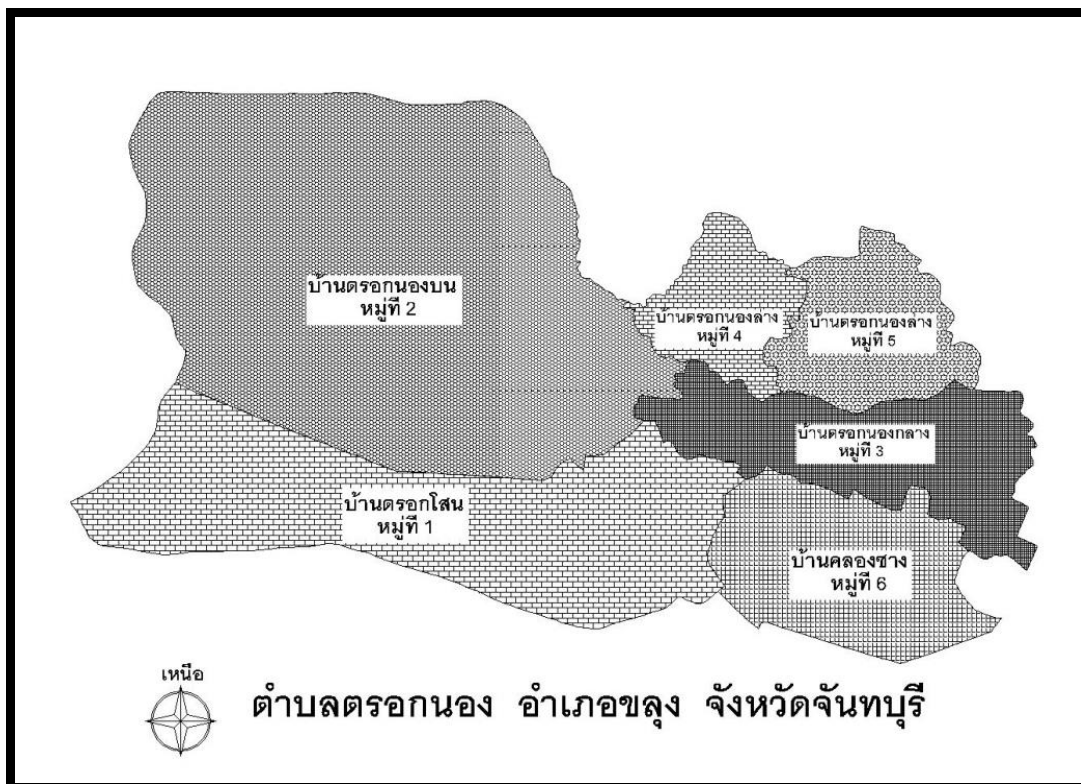
ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลมาบไฟ ตำบลวังสรรพรส อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลซึ้ง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลวังสรรพรส และตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลพลี อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี

พื้นที่ทั้งหมดทั้งหมดตำบลตรอกนองมีขนาด 43.61 ตร.กม. หรือ 20,916 ไร่ มีเทือกเขาสระบาบั้นระหว่างตัวอำเภอลำลูกเกดกับตำบลตรอกนอง ลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วยส่วนที่เป็นที่ราบและที่ชันและพื้นที่ภูเขา มีป่าไม้เบญจพรรณขึ้นกระจายอยู่ทั่วไป มีภูเขาใหญ่ คือเขาสระบาบ อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของตำบล คือคลองตรอกนอง คลองตรอกโสน และมีแหล่งน้ำอื่น ๆ ที่สำคัญในตำบล ได้แก่ สระหนองหมาด สระหลวง สระหนองฮาน และสระทุ่งตกพลี เพื่อกักเก็บไว้ใช้ในการเกษตร พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลทำการเพาะปลูกพืชสวน เช่น ผลไม้ สวนยางพารา เป็นต้น โดยสามารถแสดงภาพแผนที่ตำบลตรอกนอง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี ดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 แผนที่ตำบลตรอกนอง อำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี
ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง (2558)

ตำบลตรอกนอง อำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี ได้มีการบันทึกค่าพิกัดของพื้นที่ ซึ่งตารางแสดงค่าพิกัดตำแหน่งในพื้นที่ตำบลตรอกนอง ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ค่าพิกัดตำแหน่งในพื้นที่ตำบลตรอกนอง

หมู่	ชื่อหมู่บ้าน	รหัสหมู่บ้าน	สถานที่ที่ใช้อ้างอิงในการบันทึกค่าพิกัด	ค่าพิกัด	
				E (6 หลัก)	N (7 หลัก)
1	บ้านตรอกโสน	22021001	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพฯ	202362	1385607
2	บ้านตรอกนองบน	22021002	โรงเรียนบ้านตรอกนองฯ	202260	1386542
3	บ้านตรอกนองกลาง	22021003	วัดกลางเก่า	203702	1386495
4	บ้านตรอกนองล่าง	22021004	สระเก็บน้ำหนองฮาน	204133	1388231
5	บ้านตรอกนองล่าง	22021005	ที่ทำการอบต.ตรอกนอง	204358	1387335
6	บ้านคลองซาง	22021006	ฝายน้ำล้นซอยร่วมพัฒนา 94	205188	1385214

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง (2558)

2. การปกครองและจำนวนประชากร

ตำบลตรอกนองประกอบด้วยหมู่บ้าน จำนวน 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านตรอกโสน หมู่ที่ 2 บ้านตรอกนองบน หมู่ที่ 3 บ้านตรอกนองกลาง หมู่ที่ 4 บ้านตรอกนองล่าง หมู่ที่ 5 บ้านตรอกนองล่าง หมู่ที่ 6 บ้านคลองซาง

2.1 การปกครองท้องที่ในตำบลตรอกนอง มีกำนัน จำนวน 1 คน สารวัตร กำนัน 2 คน ผู้ใหญ่บ้าน 5 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 14 คน แสดงดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงรายชื่อบุคลากรฝ่ายท้องที่กำนันและผู้ใหญ่บ้านในตำบลตรอกนอง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ผู้ใหญ่บ้าน
1	บ้านตรอกโสน	นายณรงค์ จำรัส
2	บ้านตรอกนองบน	นายศักดิ์ นิมวานิช
3	บ้านตรอกนองกลาง	นายธัญพิสิษฐ์ ศรีสุข
4	บ้านตรอกนองล่าง	นายประดิษฐ์ จรัสทรัพย์ (กำนัน)
5	บ้านตรอกนองล่าง	นายเสนาะ สถาพร
6	บ้านคลองซาง	นายประกอบ โพธิ์ภักดิ์

2.2 การปกครองท้องถิ่น มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารจัดการและพัฒนาท้องถิ่น โดยมีฝ่ายบริหารงานท้องถิ่น ประกอบด้วย นายกองค้การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค้การบริหารส่วนตำบล 1 คน และที่ปรึกษานายกองค้การบริหารส่วนตำบล 1 คน

ตารางที่ 4.3 แสดงรายชื่อบุคลากรฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง

ชื่อ	ตำแหน่ง
นายเฉลย สัมเภาพันธ์	นายกองค้การบริหารส่วนตำบล
นายเรวัตร สุดสงวน	รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบล
นายจิรพัชร สุดสงวน	รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบล
นายปองชัย โพธิ์ภักดิ์	เลขานุการนายกองค้การบริหารส่วนตำบล
นายสุพล อิงประसार	ที่ปรึกษานายกองค้การบริหารส่วนตำบล

ในส่วนของฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนองมีจำนวนสมาชิกรวมทั้งสิ้น 12 คน ซึ่งเป็นตัวแทนจากประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 6 หมู่บ้านได้เลือกเข้ามาทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง

ตารางที่ 4.4 แสดงรายชื่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง

ชื่อ	ตำแหน่ง
นายประเสริฐ บุญเกิด	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง (หมู่ที่ 1)
นายวรภัทร สัตยรักษ์	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง (หมู่ที่ 1)
นายเล็ก บรรจบ	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง (หมู่ที่ 2)
นางชไมพร อุดมคติ	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง (หมู่ที่ 2)
นายรวมพล สมภักดี	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง (หมู่ที่ 3)
นายเกรียงไกร นาครักษ์	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง (หมู่ที่ 3)
นายมนูพงษ์ สมพันธ์	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง (หมู่ที่ 4)
นายประเสริฐ ยะหัตตะ	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง (หมู่ที่ 4)
นายวันชัย สังข์วิเศษ	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง (หมู่ที่ 5)
นายรำพึง จรัลทรัพย์	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง (หมู่ที่ 5)
นายสุเมธ อยู่เจริญ	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง (หมู่ที่ 6)
นายสมบัติ โพธิภักดี	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง (หมู่ที่ 6)

3. ประชากร

จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลตรอกนองมีจำนวน 2,480 คน แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 1,231 คน เพศหญิง จำนวน 1,249 คน และมีจำนวนครัวเรือนรวมทั้งสิ้น 844 ครัวเรือน โดยแยกเป็นรายหมู่บ้านดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนครัวเรือนและประชากรในตำบลตรอกนอง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือน	ประชากร	
			ชาย	หญิง
1	บ้านตรอกโสน	135	210	222
2	บ้านตรอกนองบน	255	338	348
3	บ้านตรอกนองกลาง	163	256	231
4	บ้านตรอกนองล่าง	77	135	151
5	บ้านตรอกนองล่าง	105	174	172
6	บ้านคลองซาง	107	114	122
7	ทะเลเบียนบ้านกลาง	2	4	3
รวม		844	1,231	1,249
รวมสุทธิ			2,480	

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง (2558)

4. สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน

สภาพทางเศรษฐกิจของตำบลตรอกนอง ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคน/ปี หรือประมาณ 131,652.66 บาท ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำสวนผลไม้ เช่น ทุเรียน มังคุด ลองกอง สละ ลำไยและอื่น ๆ นอกจากนี้ยังประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้าง สภาพทางเศรษฐกิจทั่วไป ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีกินดีพอสมควร ประชาชนที่ว่างงานมีจำนวนน้อย มีการรวมกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุด กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรทุเรียนทอด ฯลฯ แต่มีปัญหาที่ราคาผลผลิตยังไม่แน่นอน ราคาผลผลิตตกต่ำ ราคาต้นทุนการผลิตสูง ความต้องการของประชาชนในตำบลมุ่งหวังการแก้ปัญหาทางด้านการตลาด และปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนและพ่อค้าที่นำผลผลิตที่ไม่ได้คุณภาพ เช่น การตัดทุเรียนอ่อน การพ่นสารเร่งสุกในผลไม้ เป็นต้น

ในส่วนของหน่วยธุรกิจที่ดำเนินการในตำบลตรอกนอง ประกอบด้วย สหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด (1 แห่ง) ร้านค้าขายของชำ (20 แห่ง) ร้านขายอาหาร (12 แห่ง) ร้านซ่อมเครื่องยนต์และรถยนต์ (3 แห่ง) ปั๊มน้ำมันขนาดเล็ก (ปั๊มหลอด) (1 แห่ง) กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (4 แห่ง) แผงรับซื้อผลไม้ตามฤดูกาล (15 แห่ง) รีสอร์ท (2 แห่ง) ร้านเสริมสวย (2 แห่ง) ร้านเกมส์ ร้านอินเทอร์เน็ต (2 แห่ง) ร้านขายวัสดุเคหะและเคมีเกษตร (2 แห่ง)

ตารางที่ 4.6 แสดงรายได้และรายจ่ายของประชาชนในตำบลตรอกนอง

หมู่	ชื่อหมู่บ้าน	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี(บาท)	รายจ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อปี(บาท)
1	บ้านตรอกโสน	99,201	75,476
2	บ้านตรอกนองบน	173,193	94,329
3	บ้านตรอกนองกลาง	101,650	68,240
4	บ้านตรอกนองล่าง	103,922	79,894
5	บ้านตรอกนองล่าง	102,223	50,562
6	บ้านคลองซาง	209,727	113,524
เฉลี่ยรวมทั้งตำบล		131,652.66	803,375

ที่มา : ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.). เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2557 (อ้างถึงในองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง, 2558)

5. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ตำบลตรอกนองมีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ คือเทือกเขาสระบาปซึ่งเป็นแหล่งต้นสำคัญของตำบล มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติของป่าไม้และสวนผลไม้ที่ร่มรื่น นอกจากนี้ยังมีสัตว์ป่าในหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลี๊วที่ 1 (น้ำตกตรอกนอง) จึงนับว่าเป็นพื้นที่อีกตำบลหนึ่งที่สิ่งแวดล้อมมีความอุดมสมบูรณ์และมีลักษณะภูมิอากาศที่ดี เย็นสบาย

น้ำตกตรอกนอง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของตำบล ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามของตำบลมีการไหลของน้ำจากเทือกเขาสะพาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่จัดไว้ว่าเป็นป่าดงดิบที่สมบูรณ์ มีพันธุ์ไม้ที่สำคัญ เช่น พยุง ไม้กฤษณา (ไม้หอม) พนอง กล้วยไม้เหลืองจันทร์ ซึ่งเป็นกล้วยไม้ประจำจังหวัด น้ำตกตรอกนองมีอ่างน้ำธรรมชาติที่รองรับน้ำเป็นชั้น ๆ รวม 3 ชั้น

แหล่งน้ำธรรมชาติที่หล่อเลี้ยงประชากรในตำบลตรอกนอง ประกอบด้วยลำคลองและลำธารหลายสาย เช่น คลองตรอกนอง คลองตรอกโสนและมีแหล่งน้ำอื่น ๆ ที่สำคัญในตำบล ได้แก่ สระหนองหมาด สระหลวง สระหนองฮานและสระทุ่งตกพลิว

สถานที่สาธารณะอันเป็นสมบัติส่วนรวมของตำบลตรอกนองมีพื้นที่สาธารณประโยชน์มากกว่า 200 ไร่ กระจายอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ เช่น หมู่ 1 บ้านตรอกโสน มีที่สาธารณประโยชน์เรียกว่า ทุ่งชุมแสง หนองหวัก หนองหมาด เป็นต้น หมู่ 3 มีทุ่งขุนจีน หมู่ 4 มีทุ่งหนองฮาน หมู่ 5 มีทุ่งตกพลิวและทุ่งนากลาง

ตารางที่ 4.7 แสดงพื้นที่สาธารณประโยชน์และพิกัดเลขที่กำหนดสาธารณะในตำบลตรอกนอง

หมู่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อที่สาธารณประโยชน์	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
1	หมู่ที่ 1 บ้านตรอกโสน	ทุ่งชุมแสง (เลขที่ 10795)	10-3-30
		หนองหวัก (เลขที่ 15229)	0-1-0
		หนองหมาด (เลขที่ 15230)	1-0-76
		ไม่มีชื่อ (เลขที่ 42378)	4-2-35
		ไม่มีชื่อ (เลขที่ 42380)	3-3-37
		ไม่มีชื่อ (เลขที่ 42381)	4-3-58
3	บ้านตรอกนองกลาง	ทุ่งขุนจีน (เลขที่ 10871)	19-3-98
4	บ้านตรอกนองล่าง	ทุ่งหนองฮาน (เลขที่ 14250)	12-0-78
5	บ้านตรอกนองล่าง	ทุ่งตกพลิว (เลขที่ จบ 0379)	148-1-14
6	บ้านตรอกนองล่าง	ทุ่งนากลาง (เลขที่ 10870)	13-3-81

นอกจากนี้ยังมีสถานที่สำคัญทางศาสนาและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนในตำบลตรอกนองให้มีความสุขและมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ร่มเย็น ประกอบด้วย วัดในพระพุทธศาสนาจำนวน 3 แห่ง คือวัดตรอกนองบน (อรัญนิเวศน์) วัดตรอกนองล่าง (เนินพญาราม) วัดกลางเก่า รวมถึงสำนักสงฆ์เขาตรอกโสนและศาลเจ้าพ่อตรอกนอง

บทบาทและศักยภาพของบุคลากรและองค์กรท้องถิ่นในตำบลตรอกนอง

สภาพทั่วไปและคุณลักษณะของพื้นที่ของตำบลตรอกนอง พบว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมของคนในชุมชนตำบลตรอกนองมีระบบความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นแบบแนวราบ มีความเป็นเครือญาติภายในชุมชนตำบล ชาวบ้านทั่วไปมีความเป็นพวกเดียวกัน มีความรัก ความสามัคคี มีน้ำใจมีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการพึ่งพาอาศัยกันและมีการรวมตัวรวมกลุ่มกัน เพื่อช่วยให้แต่ละคนสามารถดำรงชีพอยู่ด้วยกันได้อย่างปกติสุข ซึ่งการรวมตัวกันทางสังคมของคนในตำบลตรอกนองเป็นไปเพื่อดำเนินภารกิจต่าง ๆ ที่มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์และมีผลประโยชน์ร่วมกันในกลุ่มของตน และมีการจัดระบบรูปแบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชน เพื่อดำเนินภารกิจเพื่อความอยู่รอดของสมาชิกและเป็นการแก้ไขปัญหาที่ตนเองและชุมชนต้องประสบ โดยกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในตำบลตรอกนองมีทั้งหมดจำนวน 43 กลุ่ม ซึ่งสามารถนำมาจัดกลุ่มจำแนกประเภทได้รวม 5 ประเภท คือกลุ่มเกษตรกรและอาชีพ จำนวน 9 กลุ่ม, กลุ่มด้านการเงิน จำนวน 8 กลุ่ม, กลุ่มด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 9 กลุ่ม, กลุ่มอาสาสมัคร จำนวน 10 กลุ่ม และกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จำนวน 8 กลุ่ม ดังแสดงตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงรายชื่อประเภทและกลุ่มต่าง ๆ ในตำบลตรอกนอง

ที่	ประเภท	ชื่อกลุ่ม
1	กลุ่มเกษตรกรและอาชีพ	กลุ่มเกษตรกรทำสวนตรอกนอง
		กลุ่มปรับปรุงคุณภาพทุเรียน
		กลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุด
		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลตรอกนอง
		กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสวนผลไม้ หมู่ 1
		กลุ่มเกษตรกรทำสวนผลไม้ หมู่ 4
		กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตรอกนองเมืองเกษตรสีเขียว
		กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร หมู่ 4
		กลุ่มตรอกนองบาติก
2	กลุ่มการเงิน	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านตรอกนอง
		กลุ่มสะสมทรัพย์หมู่ 5 ตรอกนองล่าง
		กองทุนหมู่บ้าน หมู่ 1
		กองทุนหมู่บ้าน หมู่ 2
		กองทุนหมู่บ้าน หมู่ 3
		กองทุนหมู่บ้าน หมู่ 4
		กองทุนหมู่บ้าน หมู่ 5
		กองทุนหมู่บ้าน หมู่ 6
3	กลุ่มคุณภาพชีวิต	ชมรมผู้สูงอายุ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ที่	ประเภท	ชื่อกลุ่ม		
3	กลุ่มคุณภาพชีวิต	ชมรมคนพิการ		
		ศูนย์กีฬาตำบลตรอกนอง		
		ศูนย์พัฒนาครอบครัวประจำตำบล		
		ศูนย์พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์		
		ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรฯ		
		สภาเด็กและเยาวชน		
		สภาองค์กรชุมชนตำบลตรอกนอง		
		สภาวัฒนธรรมตำบลตรอกนอง		
4	กลุ่มอาสาสมัคร	กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาตำบลตรอกนอง		
		กลุ่มอาสาพัฒนาชุมชน		
		กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน		
		กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน		
		กลุ่มตำรวจอาสา		
		ลูกเสือชาวบ้าน		
		อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน		
		อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน		
		อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)		
		อาสาฉุกเฉินชุมชน (อฉช.)		
		5	กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	กลุ่มอนุรักษ์ปลาหนองหาน
				กลุ่มอนุรักษ์กล้วยไม้เหลืองจันทร์
กลุ่มผสมปุ๋ยใช้เองตรอกนอง				
กลุ่มผู้ใช้น้ำสระทุ่งตภลิ หมู่ 5				
กลุ่มผู้ใช้น้ำ 3 ตำบล (ตรอกนอง, วังสรรพรส, ซึ้ง)				
กองทุนประปาหมู่บ้านตรอกนองล่าง หมู่ 3,4,5				
ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน				
ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน				

จากการศึกษาพบว่าบุคลากรที่มีบทบาทและศักยภาพ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในตำบล เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นและได้รับการยอมรับว่าเป็นปราชญ์ของตำบล รวมทั้งสิ้น 11 ประเภท จำนวน 68 คน กระจายอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถถ่ายทอดเทคนิคและภูมิปัญญาของตนเองให้แก่สมาชิกในตำบลได้เป็นอย่างดี แสดงดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงบุคลากรที่มีบทบาทและศักยภาพในตำบลตรอกนอง

ประเภท	ด้านศักยภาพ	ชื่อ-สกุล	หมู่ที่
การเกษตร	การเพาะพันธุ์กล้าไม้	นายชูชีพ คณาญาติ	1
		นางรัชณี เฉลียว	5
	ผลไม้คุณภาพ	นางพรเพ็ญ อุดมผล	1
		นายเรวัตร์ สุดสงวน	4
	การจัดการสวนยางพารา/ เกษตรชีวภาพ	นายมงคล เมตตาจิตต์	3
		นางรดา เมตตาจิตต์	3
	การจัดการสวนแบบผสมผสาน เทคโนโลยีการเกษตร	นายปรีชา คณาญาติ	1
		นางสาวเนาวรัตน์ บุญมี	1
ศิลปะการแสดง	ดนตรีไทย	นายมนตรี พ่วงพี	1
		นางอัมพร พ่วงพี	1
	กลองยาว	นายเฉลิมชัย นาครักษ์	3
		นายทุม นาครักษ์	3
		นายไพรวลัย นาครักษ์	3
		นางพยอม อิงประสาร	2
ศิลปะประดิษฐ์	เย็บปักถักร้อย งานดอกไม้สด	นางสุวรรณี เทียนดี	5
		นางสาวเนาวรัตน์ บุญมี	1
หัตถกรรม	การทำไม้กวาดดอกอ้อ	นางพัชรินทร์ เมตตาจิตต์	1
		นายรณภพ จรัลทรัพย์	3
		นางไพรินทร์ แดงคล้าย	3
		นายกฤษชัย กะติโร	5
		นางระหงส์ เกรงบัน	1
		นางสาวกนิษฐา พลอยสิทธิ์	2
		นางถาวร โภคผดุง	2
		นางเชย เฟื่องคณะ	3
		นางสงฆ์ โภชนา	5
		นายเฉลียว อยู่เจริญ	6
การเจียรไนพลอย		นางยินดี คณาญาติ	1
		นางสาวกนิษฐา พลอยสิทธิ์	2
		นางฉันทม พลอยสิทธิ์	2
		นางชูศรี สีสด	2
		นายคเชนทร์ เกตุแก้ว	6

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเภท	ด้าน	ชื่อ-สกุล	หมู่ที่
หัตถกรรม	ช่างไม้	นายสุทัศน์ ก้องโสตร์	2
การแปรรูป ผลผลิต	ผลไม้แปรรูป	นางเอ็นดู มะโนกิจ	4
	(ทุเรียน-ขนุน-มังคุด)	นางบานเย็น มะโนกิจ	4
		นางชะลูด ศรีวิโรจน์	2
	แปรรูปทุเรียน น้ำสำรอง	นางขวัญเรือน สังข์วัตร	4
การแพทย์แผน ไทย	อบสมุนไพร	พระครูพิสุทธธรรมมาร	วัด
	อบสมุนไพร/น้ำหมักชีวภาพ	นางรดา เมตตาจิตต์	3
	จับเส้น คลายเส้น อบสมุนไพร	นางสำเนา ก้องโสตร์	1
	จับเส้น คลายเส้น	นายปรีชา คณาญาติ	1
		นางสุภาพร อุดมคติ	2
		นางชไมพร อุดมคติ	2
		นายทองย้อย จิตต์วิสุทธิศรี	3
		นางเชื่อม พรหมมา	3
		นายสุชาติ หงษ์ชิน	1
		นายบุญเลิศ สรรเสริญ	1
	หมອງ	นายสลัน สาระเขตต์	2
		นายศักดิ์ นียมวานิชา	2
ภาษาและ วัฒนธรรม	ภาษาขอม	นายชูชีพ คณาญาติ	1
การละเล่น พื้นบ้าน	สะบ้าล้อ	นายปลอด เชิงศิรินทร์	1
		นายเฉลย สัมภาพันธ์	2
		นายธัญพิสิษฐ์ ศรีสุข	3
		นายไพรวลัย นาครักษ์	3
		หมากรุกไทย	นายวิชัย บรรจบ
พิธีกรรมทาง ศาสนา	มัดทายก	นายเสน่ห์ บรรจบ	2
		นายสวัสดิ์ เบญจกิจ	2
		นายศักดิ์ นียมวานิชา	2
	สัปเหร่อ	นายอิน โชติวรรณ	2

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเภท	ด้าน	ชื่อ-สกุล	หมู่ที่
พิธีกรรมทางศาสนา	สัปเหร่อ	นางเฉลียว ศรีธธา	3
		นายไพรงาม นาครักษ์	3
อาหาร	ไข่ต้มเค็ม	นางสุวรรณ สัตย์ชื่อ	2
		นางถนอม จิตต์วิสุทธิศรี	3
	ขนมจีนแกงหมัก	นางสงฆ์ โภชนา	5
		นางเทียน เฟื่องคณะ	5
ขนมหวาน-ขนมถาด		นางภริตา สุธรรม	2
		นางสมาน คงเนตร	3

ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรีมีบุคลากรและองค์กรท้องถิ่นที่มีส่วนช่วยเหลือกิจการด้านการพัฒนาชุมชนอยู่เป็นจำนวนมาก องค์กรท้องถิ่นเหล่านี้มีที่มาและบทบาทแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง แต่สมาชิกของทุกกลุ่มหรือองค์กรจะมีส่วนช่วยเหลือเกื้อกูลและปฏิสัมพันธ์กันและสมาชิกกลุ่มบางคนมีรายชื่ออยู่ในกลุ่มอื่น ๆ มากกว่าสองกลุ่มอีกด้วย แต่การดำเนินงานตามกิจกรรมการพัฒนาของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน แต่ละกลุ่มจะเป็นการดำเนินงานเพื่อชุมชนส่วนรวมของตำบล

จากการสัมภาษณ์ พบว่า การบริหารจัดการ ภาวะเป็ยการปฏิบัติขององค์กรท้องถิ่นของแต่ละองค์กรท้องถิ่นที่เป็นตัวแทน จำนวน 9 องค์กร ได้แก่ 1) กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ หมู่ที่ 5 2) สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด 3) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลตรอกนอง 4) กลุ่มอาชีพของสมาชิกโครงการไม้กวาดดอกอ้อ (โครงการส่งเสริมการรวมกลุ่ม) 5) กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านตรอกนอง 6) กองทุนหมู่บ้านตรอกนองล่าง หมู่ 4 7) กลุ่มโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) 8) โครงการยาเพื่อการเกษตรในชุมชน และ 9) กลุ่มสตรีอาสาพัฒนา ตำบลตรอกนองมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ หมู่ที่ 5 (ผู้ให้ข้อมูล รหัส 01, สัมภาษณ์, 19 มกราคม 2561)

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ หมู่ที่ 5 ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านตรอกนองล่าง มีความเป็นมาเกี่ยวกับการรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชนหมู่ที่ 5 ว่ากลุ่มเริ่มจากคนในชุมชนอยากมีเงินเก็บแต่ไม่สามารถเก็บได้ ประธานกลุ่มจึงคิดชักชวนคนในชุมชนจัดตั้งกลุ่ม เพื่อเป็นการสะสมเงินออมในรูปแบบของหุ้นและกลุ่มก็เริ่มก็ตั้งเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2552 มีเงินหุ้นเริ่มแรก 6,000 บาท สมาชิกเริ่มแรก 18 คน ปัจจุบันมีหุ้นสะสม 2,340,000 บาท มีสมาชิก 127 คน

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม

1. มุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมและยอมรับการปกครองระบบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. พัฒนาจิต เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เน้นงานด้านอาชีพ เพื่อความมั่นคงของสังคมไทย

3. พัฒนาคณะให้มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บทุกชนิด เน้นอนามัยส่วนบุคคลและอนามัยสิ่งแวดล้อม

ด้านการบริหารจัดการในกลุ่ม กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จะกำหนดให้มีการออมเงินทุก ๆ วันที่ 1 ของเดือน เดือนละ 150 บาทเป็นขั้นต่ำ ทั้งนี้เป็นการออมวันละไม่ต่ำกว่า 5 บาท ใน 1 เดือนสมาชิกจะสามารถมีเงินออมเท่ากับหรือไม่ต่ำกว่า 150 บาท ซึ่งกล่าวได้ว่าสมาชิกจะไม่ค่อยมีปัญหาเกี่ยวกับการออมเงินกับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เท่าใด เพราะเป็นเรื่องไม่เกินกำลังความสามารถของสมาชิก

ด้านการบริหารจัดการของกลุ่มก็ไม่ค่อยมีปัญหาหรือกลุ่มสัจจะก็จะจะมีโครงสร้างกลุ่ม มีประธาน มีสมาชิกมาเป็นเจ้าหน้าที่มาทำบัญชีรายรับรายจ่าย เงินกู้ ดอกเบี้ย ชัดเจน ส่วนสมาชิกที่มาฝากเงิน มากู้เงินหรือมาส่งดอกเบี้ยก็ตรงเวลา เพราะสมาชิกแต่ละคนจะมีเงินออมสะสมไว้ค่าประกันอยู่แล้ว (ผู้ให้ข้อมูล รหัส 01, สัมภาษณ์, 19 มกราคม 2561)

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ หมู่ที่ 5 จะจัดให้มีการประชุมใหญ่ของสมาชิกในทุก ๆ ปี โดยถือเอาวันวันที่ 1 กันยายนของทุกปีเป็นวันประชุมใหญ่ประจำปี นอกจากนี้จะจ่ายเงินปันผล นำเงินหุ้นที่สะสมให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อนำไปประกอบอาชีพ สำหรับการเปิดรับสมาชิกใหม่จะจัดให้มีขึ้นปีละ 2 ครั้งคือในเดือนกันยายนและตุลาคมของทุกปี

ในส่วนของบทบาทและศักยภาพของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ หมู่ที่ 5 ที่มีต่อชุมชนและตำบลพบว่า บทบาท ภารกิจของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ หมู่ที่ 5 จะมีการดำเนินการให้เงินที่เป็นเงินกันไว้เพื่อพัฒนาชุมชนและหมู่บ้าน โดยเป็นเงินที่มาจากผลกำไรจากการดำเนินงานของกลุ่ม มาสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา การบริจาคเงินเพื่อบำรุงศาสนาในวันสำคัญ เช่น งานทำบุญกฐินของแต่ละวัดในตำบล โดยกิจกรรมของกลุ่มที่สมาชิกทำกิจกรรมร่วมกัน ได้แก่ การประชุม นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนกิจกรรมด้านสวัสดิการให้แก่สมาชิกกลุ่ม อาทิ การจัดประเพณีวันขึ้นปีใหม่ การจับรางวัลในวันที่ 1 มกราคม ของทุกปี เป็นต้น สมาชิกจะได้รับรางวัลของขวัญปีใหม่ทุกคนแต่ของรางวัลจะไม่เหมือนกัน นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มจะได้รับเงินสวัสดิการช่วยเหลือ กรณีป่วย ตาย เมื่อเป็นสมาชิกกลุ่มครบ 1 ปี ทางกลุ่มจะไม่รับสมาชิกใหม่ ถ้าไม่ครบรอบ 1 ปี ไม่ว่ากรณีใด ๆ ยกเว้นมีผู้ลาแล้วซื้อหุ้นต่อ ผู้สมัครเป็นสมาชิกของกลุ่มต้องอยู่ร่วมกันในที่ประชุมในวันครบรอบ 1 ปี เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการใหม่ พร้อมกับแสดงความคิดเห็น และหลักการของกลุ่มที่เสนอใหม่ ในคราวเรือนที่เป็นสมาชิกร่วมประชุมอย่างน้อย 1 คน สมาชิกทุกคนในกลุ่มเป็นผู้ช่วยกันประชาสัมพันธ์ ชักชวนผู้สนใจเข้าเป็นสมาชิกรุ่นต่อไป เพื่อร่วมมือกันพัฒนาหมู่บ้านของเราให้มี ความเจริญและมั่นคงภายในหมู่บ้าน สมาชิกกลุ่มรับเงินปันผล ตามจำนวนหุ้นของสมาชิก ถ้าไม่มาประชุมและรับเงินปันผลในวันครบรอบปี ต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบว่าจะให้ผู้อื่นรับแทนหรือมารับในเดือนถัดไป

ส่วนด้านการติดต่อสื่อสารของสมาชิกกลุ่มและการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มอื่น ๆ พบว่า ทุกวันนี้ การติดต่อสื่อสารของกลุ่มที่สามารถเห็นพัฒนาการมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันคือ จดหมาย โทรศัพท์ โสไน เฟสบุ๊ก ซึ่งถือได้ว่าการติดต่อสื่อสารมีความสะดวกมากขึ้นในการสื่อสาร

การเชื่อมโยงและการทำกิจกรรมร่วมกันกับกลุ่มอื่น ๆ ในตำบล พบว่า สมาชิกกลุ่มสัจจะ สะสมทรัพย์ หมู่ที่ 5 มีการช่วยเหลือ ร่วมมือในการทำกิจกรรมกับกลุ่มอื่นๆ อยู่เสมอมิได้ขาด ทั้งนี้ สมาชิกกลุ่มในหลาย ๆ คนต่างก็เป็นสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ในตำบลด้วยเช่นกัน สิ่งที่กลุ่มสัจจะสะสม ทรัพย์มีความภาคภูมิใจ นั่นคือกลุ่มมีความภูมิใจที่สมาชิกทุกคนมีเงินออม สมาชิกสามารถมีเงินทุน หมุนเวียนในการประกอบอาชีพ ทำให้สมาชิกนำเงินจากการกั๊ยมของกลุ่มไปเป็นทุนหมุนเวียน ประกอบอาชีพจนกระทั่งมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2. สหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด

สหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านตรอกนองกลาง มีประวัติ ความเป็นมาว่า ในปี 2524 อาจารย์ประมวล สารเขตต์ ได้รับคำแนะนำเรื่อง สหกรณ์เครดิตยูเนียน จากอาจารย์วีระ นามวงษ์ ประธานสหกรณ์เครดิตยูเนียนศรีหฤทัยขลุง กับนายสังเวียน ศรีสมพงษ์ ผู้จัดการสหกรณ์เครดิตยูเนียนศรีหฤทัยขลุง ทำให้เกิดความสนใจที่จะดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ใน ชุมชนขึ้นมาในรูปแบบของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ต่อมาปี 2526 อาจารย์ประมวล สารเขตต์ เริ่มนัด ประชุมชาวบ้าน โดยครั้งแรกจัดประชุมกันขึ้นที่วัดตรอกนองบน ต่อมาครั้งที่ 2 จัดให้มีการประชุมที่ วัดตรอกนองล่าง และครั้งที่ 3 จัดให้มีการประชุมอีกครั้งเพื่อหามติการจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ โรงเรียนบ้านตรอกนอง และในวันที่ 9 มกราคม พ.ศ.2527 ได้มีการประชุมผู้นำในการจัดตั้งกลุ่ม โดย มีอาจารย์วีระ นามวงษ์ เป็นวิทยากรและได้สอบถามผู้เข้าร่วมประชุมว่า เห็นสมควรจะจัดตั้งกลุ่ม เครดิตยูเนียนหรือไม่ ปรากฏว่าที่ประชุมเห็นพร้อมกันให้จัดตั้งกลุ่มโดยใช้ชื่อว่า “กลุ่มเครดิตยูเนียน ตรอกนอง” จึงได้ดำเนินการเลือกประธานกลุ่มและประธานคนแรก คืออาจารย์ประมวล สารเขตต์ ในครั้งนั้น

วันที่ 18 มีนาคม 2527 เป็นวันจัดตั้งกลุ่ม รับสมาชิกในวันแรกได้ 136 คน ได้รับเงินสะสม ค่าหุ้น จำนวน 4,620 บาท เปิดบริการในทุกวันเสาร์ของเดือน โดยได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ โรงเรียนให้ใช้ห้องเรียนของโรงเรียนบ้านตรอกนอง (ประทีปวาริราษฎร์วิทยา) เป็นสำนักงานชั่วคราว เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2527 ได้จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ 1 ณ โรงเรียนบ้าน ตรอกนอง มีสมาชิกเข้าประชุมใหญ่ 102 คน และมีผู้เข้าร่วมประชุม คือ อาจารย์วีระ นามวงษ์ และ คุณชายชัย ตั้งชู เจ้าหน้าที่สนามชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ในการประชุม ใหญ่ครั้งนี้มีการคัดเลือกกรรมการดำเนินการ เพื่อจะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล วันที่ 28 ตุลาคม 2530 จดทะเบียนเป็นสหกรณ์ โดยใช้ชื่อว่า “สหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด” ปัจจุบันมี จำนวนสมาชิกทั้งหมด 1,727 คน (ผู้ให้ข้อมูล รหัส 02, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2561)

สหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด เป็นสถาบันการเงินในชุมชนที่มีสมาชิกเป็น เจ้าของและบริหารงานโดย คณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งเลือกตั้งมาจากที่ประชุมใหญ่ มีจุดประสงค์ ให้สมาชิกสะสมหุ้นทุกเดือนและบริการรับฝากเงิน เพื่อใช้สำหรับเป็นทุนให้บริการแก่สมาชิกใน รูปแบบของสินเชื่อ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมในแต่ละประเภท ผลกำไรที่ได้จะนำมาจัดสรร เป็นสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก สหกรณ์มีหลักในการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

การเชื่อมโยงและการทำกิจกรรมร่วมกันกับกลุ่มอื่น ๆ ในตำบล สหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด มีบทบาท ภารกิจของกลุ่มตามกฎหมายที่กำหนด คือพระราชบัญญัติการส่งเสริมสหกรณ์ ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2542 เป็นสถาบันการเงินของชุมชนที่ให้บริการทางการเงิน การรับฝากเงินและการให้สินเชื่อแก่สมาชิก โดยยึดหลักการดำเนินงาน คือ

1. หลักการเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง
2. หลักการควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย
3. หลักการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก
4. หลักการปกครองตนเองและความเป็นอิสระ
5. หลักการศึกษา ฝึกอบรมและสารสนเทศ
6. หลักการร่วมมือระหว่างสหกรณ์
7. หลักการเอื้ออาทรต่อชุมชน

จากหลักการทั้ง 7 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด ได้ถูกนำมาเป็นพันธกิจด้านการพัฒนาในตำบลเพื่อการอยู่ร่วมกัน โดยมีกิจกรรมของกลุ่มที่ทำร่วมกับสมาชิก ได้แก่

1. โครงการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์
2. โครงการพัฒนาเส้นทางของตำบล
3. กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ เช่น จัดให้กิจกรรมวันผู้สูงอายุร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลและชมรมผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมวันเด็กทุกวันเสาร์ที่ 2 ของเดือนมกราคมของทุกปี

“โครงการตัวอย่างที่เราทำสำเร็จก็มีโครงการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพของสมาชิก คือโครงการไม้กวาดดอกอ้อ โครงการแหยมเห็ดและเห็ดสวรรค์” (ผู้ให้ข้อมูล รหัส 03, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2561)

การทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น อาทิ ร่วมงานกับสหกรณ์อื่น ๆ การประชุมใหญ่ กิจกรรมการทำบุญสหกรณ์ การให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของสหกรณ์จังหวัด รวมถึงการดำเนินงานตามที่กรมส่งเสริมสหกรณ์มอบหมาย ร่วมกับกำนันผู้ใหญ่บ้านในตำบลทำกิจกรรม รวมถึงการร่วมกับองค์กรท้องถิ่นในตำบล ได้แก่ วัด องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โรงเรียน พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

“ทุกวันนี้กลุ่มดำเนินกิจกรรมเครดิตยูเนียนสัญจร ที่ทำขึ้นก็เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแจ้งสิทธิประโยชน์ที่สมาชิกพึงได้รับ รวมถึงจัดทำโครงการสหกรณ์สีขาว” (ผู้ให้ข้อมูล รหัส 03, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2561)

ผลงานขององค์กรท้องถิ่นสหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด ที่ได้รับและมีความภาคภูมิใจ มีดังนี้

1. ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสหกรณ์ดีเด่น จากสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

2. ได้รับการยกย่องเป็นสหกรณ์ชุมชนที่ประสบความสำเร็จ จากกรมส่งเสริมสหกรณ์
3. รางวัลการประกวดผลงาน “การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” จากกรมส่งเสริมสหกรณ์
4. รางวัลการยกย่องเชิดชูเกียรติ จากองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง สาขาการมีส่วนร่วมกับสังคมและชุมชนประเภทหน่วยงาน

การติดต่อสื่อสารกันภายในกลุ่มและนอกกลุ่มนั้น กลุ่มจะใช้ในลักษณะที่เป็นแบบทางการและไม่ทางการ เช่น จดหมาย เพจเฟซบุ๊ก บอร์ดประชาสัมพันธ์ โทรศัพท์ การจัดโครงการเครดิตยูเนียนสัญจร

3. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลตรอกนอง (ผู้ให้ข้อมูล รหัส 04, สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2561)

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลตรอกนอง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 เป็นการรวมตัวกันของคนทั้งตำบลในการที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาศัตรูพืชที่เกิดขึ้นกับชาวสวนผลไม้ เนื่องจากตำบลตรอกนองประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ เช่น ทุเรียน มังคุด ลองกอง เป็นต้น ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลตรอกนอง

มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง คือ

1. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้แลกเปลี่ยนด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอาชีพของตนเอง
2. สมาชิกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้เกษตรกรจะประสบปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชเกษตรกรใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชแต่ก็ไม่สามารถควบคุมศัตรูพืชได้และยังทำให้ต้นทุนการผลิตสูง บางฤดูกาลผลไม้ราคาตกต่ำ ทำให้ประสบกับสภาวะหนี้สิน เป็นเหตุให้เกษตรกรเกิดความต้องการลดการใช้สารเคมี

3. เพื่อเป็นการกำจัดแมลงศัตรูพืชต่าง ๆ

การบริหารจัดการในกลุ่มชุมชนมีการรวมตัวเพื่อจัดตั้งเป็นกลุ่มต่อต้านแมลงวันผลไม้ มีศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอุปกรณ์และสื่อการสอนที่พร้อมโดยชุมชนมีระบบการบริหารจัดการภายในหมู่บ้าน

กฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

1. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลตรอกนองต้องมีการประชุมอย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง แต่หากมีกรณีเร่งด่วนสามารถประชุมได้ทันที
2. ในการประชุมสมาชิกมีสิทธิในการเสนอแนะเรื่องต่าง ๆ ได้และเมื่อที่ประชุมมีมติอย่างไรให้ถือปฏิบัติตามนั้น
3. ในการประชุม สมาชิกมีสิทธิเสนอและแต่งตั้งคณะกรรมการหรือปรับเปลี่ยนข้อบังคับกฎระเบียบของกลุ่มได้โดยผ่านมติที่ประชุม

4. มติที่ประชุมถือว่าเป็นเอกฉันท์สมาชิกและคณะกรรมการต้องปฏิบัติตาม

การดำเนินงานของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลตรอกนอง พบว่ามีบทบาทภารกิจ คือ ตรวจวินิจฉัยศัตรูพืชในกรณีที่พบว่ามีศัตรูพืชเกิดขึ้นกับชาวสวนผลไม้ในตำบล ดำเนินการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติอย่างเคร่งครัด รวมถึงการรายงานสถานการณ์ศัตรูพืช

และศัตรูธรรมชาติและแจ้งเตือนการระบาดของแมลงศัตรูพืชให้แก่ชาวสวนผลไม้ในชุมชน นอกจากนี้ ผลงานที่ผ่านมาของศูนย์ คือช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้และรู้จักหาแนวทางในการป้องกันและกำจัด ศัตรูพืชโดยไม่ใช้สารเคมี สมาชิกภายในศูนย์สามารถทำชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันและกำจัดศัตรูพืชได้ และสามารถนำไปบอกต่อกับเพื่อนบ้านและคนในชุมชน นอกจากนี้สมาชิกของศูนย์มีความรู้ความเข้าใจ และอันตรายจากการใช้สารเคมี จึงทำให้สมาชิกสามารถลดอัตราการใช้สารเคมีในการบำรุงดินได้เป็นอย่างดี

การเชื่อมโยงและความสัมพันธ์กับกลุ่มอื่น ๆ พบว่า ศูนย์จัดการศัตรูพืชมีการดำเนินงานจัด อบรมความรู้เกี่ยวกับโรคและแมลงร่วมกับองค์กรอื่น ๆ อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง และให้ความร่วมมือในการจัดทำกิจกรรมกับกลุ่มและองค์กรท้องถิ่นอื่น ๆ ต่าง ๆ ในตำบล อาทิ กิจกรรมการพัฒนาชุมชนในวันสำคัญ กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีพื้นบ้านและจัดอบรมให้ความรู้แก่ สมาชิกอยู่เสมอ

4. กลุ่มอาชีพของสมาชิกโครงการไม้กวาดดอกอ้อ (โครงการส่งเสริมการรวมกลุ่ม)

กลุ่มอาชีพของสมาชิกโครงการไม้กวาดดอกอ้อ ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านตรอกนองกลาง เป็นกลุ่ม พัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีประวัติความเป็นมาเริ่มจากสหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัดได้ กำหนดพันธกิจในการส่งเสริมเศรษฐกิจให้แก่สมาชิก จึงได้มีแผนงาน โครงการส่งเสริมการรวมกลุ่ม อาชีพของสมาชิกและได้จัดให้มีโครงการ “การทำไม้กวาดดอกอ้อ” ขึ้น ซึ่งได้รับความสนใจจาก สมาชิกเป็นจำนวนมาก และในพื้นที่หมู่ 5 ตำบลตรอกนอง ได้มีการปลูกต้นอ้อเพื่อทำไม้กวาดขายกัน อยู่แล้วแต่เป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างขาย เมื่อสหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด ได้ดำเนินการจัดโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ประธานกลุ่ม (นายเสนาะ สถาพร) ได้เล็งเห็น ความสำคัญในการจัดตั้งกลุ่ม จึงเชิญชวนสมาชิกที่เข้าร่วมอบรมได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มและจัดให้มี การลงหุ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากสหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด ปัจจุบันมี สมาชิกทั้งหมด 27 คน

“ดอกอ้อมีเฉพาะฤดูกาล บางทีก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า ซึ่งการเก็บดอกอ้อมก็ ต้องให้ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยว เมื่อเก็บมาแล้วก็ยังมีปัญหาในการรักษาดอกอ้อก่อนที่จะ นำมาทำไม้กวาดอีก” (ผู้ให้ข้อมูล รหัส 05, สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2561)

กลุ่มอาชีพของสมาชิกโครงการไม้กวาดดอกอ้อ ถือได้ว่ามีบทบาท ภารกิจ ในการสนับสนุนให้ ชาวบ้านมีการปลูกต้นอ้อ เพื่อนำดอกมาทำไม้กวาด ซึ่งปัจจุบันก็มีลูกค้าสนใจเป็นจำนวนมาก ถือได้ว่าเป็นความสำเร็จของกลุ่ม ส่วนปัญหาอุปสรรคของกลุ่มก็มี โดยจะเกี่ยวข้องกับวัตถุดิบในการจัดทำ

การเชื่อมโยงและการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชน จากการพูดคุยพบว่ากลุ่มอาชีพ โครงการไม้กวาดดอกอ้อมีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มเกือบ ทั้งหมดเป็นสมาชิกของสหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด อยู่ก่อนแล้ว นอกจากนี้ยังเป็น สมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ในตำบลร่วมอยู่ด้วย ดังนั้นการร่วมกิจกรรมกับกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชนจึงเป็นไปใน หลายลักษณะ

กิจกรรมของกลุ่มก็ทำอยู่ตลอด เดี่ยวคนนั้นไปทำทุเรียนกวน ไปทำมังคุดอินทรีย์ เดี่ยวไปดูแลแหล่งน้ำกับกลุ่มบริหารจัดการน้ำเพื่อบริหารจัดการน้ำในตำบล พุดง่ายๆ สวมหมวกกันหลายใบ แต่พวกเราทำ เพื่อให้เห็นว่ามันสามารถสร้างรายได้ มีเงินออกเลย ไม่ใช่ปล่อยเวลาไปเปล่าๆ งานด้านการพัฒนาก็มันเป็นคนในตำบลเดียวกัน มีอะไรก็ช่วยเหลือกัน (ผู้ให้ข้อมูล รหัส 03, สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2561)

5. กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านตรอกนอง (ผู้ให้ข้อมูล รหัส 06, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2561)

เดิมพื้นที่ในตำบลตรอกนองเป็นแหล่งเกษตรกรรม ในหมู่บ้านมีอาชีพทำสวนผลไม้กันเป็นส่วนมาก เมื่อถึงฤดูผลผลิตออกสู่ตลาด ผลผลิตออกพร้อมกันจึงทำให้สินค้าล้นตลาด ขายไม่ได้ราคา ประธานกลุ่มสตรีสหกรณ์จึงได้คิดวิธีการถนอมอาหาร เช่น ทุเรียนเมื่อราคาถูกก็นำมาถนอม เพื่อจะขายได้ราคาสูงกว่าผลสด แต่วิธีการถนอมเมื่อทำแล้วก็เก็บรักษาได้ไม่นาน ทุเรียนกวนขึ้นรา จึงคิดหาวิธีอื่นต่อมาได้คิดนำทุเรียนมาเชื่อม วิธีนี้ขายได้ราคาสูง แต่ก็เก็บรักษาได้ไม่นาน เช่นกัน ต่อมาจึงได้คิดนำทุเรียนมาทอดกรอบ โดยการนำทุเรียนพันธุ์หมอนทองดิบแก่จัดมาทอดกรอบ วิธีนี้สามารถเก็บรักษาได้นานเป็นปี เป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้า ต่อมาสหกรณ์จังหวัดจันทบุรี ได้เข้ามาแนะนำในการจัดตั้งกลุ่มและให้งบประมาณสนับสนุนในการซื้ออุปกรณ์และเครื่องจักรต่าง ๆ และสหกรณ์การเกษตรเมืองชล ก็ได้เข้ามาสนับสนุนงบประมาณ และคอยให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่ม 68 คน

สมาชิกกลุ่มจะนำวัตถุดิบที่มีอยู่มาจำหน่ายให้กลุ่ม กลุ่มรับซื้อและนำมาแปรรูปจำหน่าย โดยสมาชิกในกลุ่มช่วยกันทำและมีรายได้จากการทำงานในกลุ่ม เมื่อกลุ่มได้ผลกำไรก็จะนำกำไรบางส่วนสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เป็นแกนนำในการปลูกป่าชุมชน บริจาคเงินให้กับสาธารณกุศลต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

ผลงานของกลุ่มได้รับคัดเลือกให้เป็นสินค้า OTOP ระดับ 5 ดาว ประธานกลุ่มก็ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ คนดี สาขาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะกลุ่มเราเป็นแกนนำในการปลูกป่าชุมชน

6. กองทุนหมู่บ้านตรอกนองล่าง หมู่ 4 (ผู้ให้ข้อมูล รหัส 01, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2561)

กองทุนหมู่บ้านตรอกนองล่าง หมู่ที่ 4 ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ของตำบล กลุ่มได้จัดตั้งขึ้นเพราะได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลในสมัยนายทักษิณ ชินวัตรเป็นนายกรัฐมนตรี และมีนโยบายกองทุนหมู่บ้านทั่วประเทศ กองทุนหมู่บ้านนี้มีวัตถุประสงค์ คือการใช้เงินกองทุนเพื่อนำมาเป็นทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิกได้กู้ยืมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เรื่อยมา จากนั้นจึงมีการร่วมกันคิดว่าจะทำอย่างไรให้เงินกองทุนไม่หมดไป ที่ประชุมหมู่บ้านจึงได้มีการสะสมหุ้นและสะสมสัจจะทุกปี เมื่อสมาชิกกู้เงินของกองทุน จะต้องสะสมเข้าหุ้น 2% ของยอดกู้ทุกครั้ง สมาชิกจะกู้เงินสูงสุดได้คนละ 75,000 บาท และมีการจัดสรรกำไรสุทธิให้กับสมาชิกทุกปี ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 48 คน

กลุ่มกองทุนหมู่บ้านตรอกนองล่าง มีกฎระเบียบและข้อปฏิบัติร่วมกัน ได้แก่ ต้องมีการสะสมหุ้น เดือนละ 100 บาท แต่นำมาจ่ายเป็นปี ปีละ 1,200 บาท ต้องมีการสะสมสัจจะทุกปี ปีละ 140

บาท สมาชิกผู้สามัญได้รายละเอียดไม่เกิน 75,000 บาท สมาชิกผู้ฉุกเฉินได้รายละเอียดไม่เกิน 30,000 บาท ถ้าสมาชิกขาดการสะสมหุ้น 3 ครั้งติดต่อกัน คณะกรรมการสามารถพิจารณาให้ออกได้

การเชื่อมโยงและการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ ในตำบล พบว่ากลุ่มทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ร่วมพัฒนาหมู่บ้านในวันสำคัญ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนองในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เช่น กิจกรรมพัฒนาชุมชน กิจกรรมวัฒนธรรมและประเพณี วันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น นอกจากนี้ยังร่วมกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด ให้ความร่วมมือในการจัดทำโครงการต่าง ๆ ร่วมกับกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านตรอกนองทำกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

7. กลุ่มโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) โครงการยาเพื่อการเกษตรในชุมชน (ผู้ให้ข้อมูล รหัส 07, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2561)

กลุ่มโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อรับเงินสนับสนุนการประกอบการ SML โดยกลุ่มโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ได้รับงบประมาณจากรัฐบาล เป็นจำนวนเงิน 400,000 บาท ให้เป็นเงินทุนมาดำเนินงานโครงการลดการใช้สารเคมีและยาฆ่าแมลง เนื่องจากประชาชนในพื้นที่อาชีพหลัก คือการทำสวนผลไม้ เกษตรกรชาวสวนมีความจำเป็นต้องใช้สารเคมีในการกำจัดแมลง ชาวสวนส่วนใหญ่ต้องไปซื้อสารเคมีกำจัดแมลงจากร้านค้าเอกชนที่มีราคาสูงและจะต้องจ่ายเป็นเงินสด จึงเป็นเหตุทำให้เงินทุนหมุนเวียนไม่คล่องตัว เงินขาดมือ ทางกลุ่มโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) จึงเป็นศูนย์กลางในการจัดซื้อ จัดหาสารเคมีและกำจัดแมลง เพื่อนำมาจำหน่ายให้แก่เกษตรกรในราคาถูกลงกว่าท้องตลาดและจำหน่ายเป็นเงินเชื่อ เมื่อครบกำหนดก็นำเงินมาคืนกลุ่ม ปัจจุบันกลุ่มโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) มีสมาชิก จำนวน 51 คน

กลุ่มโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) โครงการยาเพื่อการเกษตรในชุมชนมีการบริหารจัดการกลุ่ม/องค์กร คือเมื่อสมาชิกมีความประสงค์จะซื้อปุ๋ยและยาฆ่าแมลงเพื่อการเกษตรในชุมชนให้มาแจ้งความประสงค์โดยการเขียนใบสั่งซื้อ กลุ่ม/องค์กรจะดำเนินการจัดหายาเพื่อการเกษตรให้สมาชิก โดยสมาชิกไม่ต้องจ่ายเป็นเงินสด ให้สมาชิกนำไปลงทุนก่อน เมื่อเก็บผลไม้เรียบร้อยแล้ว ทางกลุ่มจะนัดสมาชิกที่เขียนใบสั่งซื้อสินค้าไว้ให้นำเงินมาชำระให้กับกลุ่ม

การเชื่อมโยงและการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ ในตำบล พบว่าไม่ค่อยมีบทบาทในการทำกิจกรรมมากเท่าใดนัก ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ในตำบลอยู่แล้ว

8. กลุ่มสตรีอาสาพัฒนา ตำบลตรอกนอง (ผู้ให้ข้อมูล รหัส 08, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2561)

กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาตำบลตรอกนอง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ของตำบล มีประวัติความเป็นมาว่า กรมการพัฒนาชุมชน ได้เริ่มดำเนินการพัฒนาสตรีในชนบทตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 จนถึงปัจจุบัน โดยยึดนโยบายให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีให้มีความพร้อมเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนตัว ชีวิตในครอบครัวและการมีส่วนร่วมในสังคม โดยกระตุ้นให้สตรีมีความคิดริเริ่ม ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีความกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้ ตลอดจนมีความรู้ในการประกอบ

อาชีพ และมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาท้องถิ่น โดยจัดตั้งและพัฒนาองค์กรสตรีในแต่ละระดับ เพื่อเป็นแกนนำในการคิดตัดสินใจ วางแผน แก้ไขปัญหาชนบทและพัฒนาสตรี ประกอบกับ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบและอนุมัติให้ประกาศใช้ปฏิญญาสตรีไทย อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2537 โดยให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรธุรกิจ สื่อมวลชนและภาคประชาชน ร่วมมือกันในการพัฒนาสตรี เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลจึงได้มีการก่อตั้งกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาตำบล ตรอกนองขึ้น ประมาณปีพ.ศ. 2528 ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 220 คน

การดำเนินของกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาที่ผ่านมา กลุ่มได้มีการทำประชาคมร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง เพื่อทำการรวบรวมปัญหาและความต้องการของ สตรีในตำบล เมื่อได้ข้อมูลมาจึงร่วมกันทำการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาดังกล่าวแล้วจึง ประชุมร่วมกันภายในกลุ่ม เพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไข จัดทำแผนงาน โครงการและกิจกรรม นอกเหนือจากที่คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลไปแล้ว เพื่อบรรจุ ในแผนพัฒนาตำบล 5 ปี และแผนพัฒนาตำบลประจำปี มีการประสานงานกับองค์การบริหารส่วน ตำบลตรอกนอง และคณะกรรมการหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและ เอกชน เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อทำโครงการพัฒนาด้าน สตรีในตำบล

การเชื่อมโยงและการดำเนินงานร่วมกับกลุ่มองค์กรอื่น ๆ ในชุมชน กลุ่มสตรีอาสาพัฒนา ปฏิบัติงานร่วมกับกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ในการพัฒนาสตรี เด็ก และเยาวชน รวมทั้งกิจกรรมพัฒนา ชุมชนต่าง ๆ ในตำบล ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาสตรีในตำบล มีการ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอยู่เสมอและแก้ไขปัญหาอุปสรรค ในกรณีที่เกิดปัญหาเกี่ยวกับการ ดำเนินโครงการพัฒนาเด็กและสตรี เป็นต้น นอกจากนี้กลุ่มสตรีอาสายังรับผิดชอบหน้าที่ใน การจัดทำทะเบียนข้อมูลเกี่ยวกับสตรี เด็ก เยาวชนในตำบล และจัดเก็บไว้เป็นรายปี กลุ่มสตรีอาสา พัฒนาจะมีการจัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

งานด้านการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชนในตำบล จะมีการ สื่อสารกันตามลักษณะที่เป็นทางการ คือการมีจดหมาย การมีกำหนดการ และเอกสารเผยแพร่ นอกจากนี้การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ อาทิ การแจ้งข้อมูลให้แก่สมาชิก การเรียกประชุม การ ปรึกษาหารือนอกประเด็น จะใช้ในลักษณะปากต่อปาก การโทรศัพท์แจ้งกำหนดการนัดหมายและ กลุ่มสตรีอาสายังดำเนินงานอื่นตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนองและทางราชการ มอบหมายอีกด้วย

จากข้อมูลเกี่ยวกับผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์บทบาทและศักยภาพของ บุคลากรและองค์กรท้องถิ่นตำบลตรอกนองได้ ดังนี้

1. บทบาทและศักยภาพด้านลักษณะการรวมตัวขององค์กรท้องถิ่น ผลการศึกษา พบว่า กลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นในตำบลตรอกนองมีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในตำบลตรอกนอง รวม 5 ประเภท จำนวน 43 กลุ่ม ประกอบด้วย ได้แก่ 1) กลุ่มเกษตรกรและอาชีพ 2) กลุ่มการเงิน 3) กลุ่มคุณภาพ ชีวิต 4) กลุ่มอาสาสมัคร 5) กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เมื่อแบ่งตามลักษณะการจัดตั้ง พบว่ามีทั้งองค์กรชุมชนที่เป็นทางการและองค์กรชุมชนที่ไม่เป็นทางการ องค์กรและกลุ่มที่ได้มีการ จัดตั้งขึ้นมาจะมีสาเหตุและวัตถุประสงค์ในการเกิดกลุ่มที่แตกต่างกันไป ดังนี้

1.1 กลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันด้วยความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น กลุ่มเกษตรกรและอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตรอกนองเมืองเกษตรสีเขียว เป็นต้น

1.2 กลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นที่เกิดจากการพัฒนาของหน่วยงานภาครัฐที่มุ่งเน้นการพัฒนาตามแนวนโยบายของประเทศ เช่น กลุ่มคุณภาพชีวิต กลุ่มอาสาสมัคร

1.3 กลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับการพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น กลุ่มคุณภาพชีวิต กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

1.4 กลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากการต่อยอดโครงการพัฒนาขององค์กรชุมชนที่จัดขึ้น เช่น กลุ่มโครงการส่งเสริมการรวมกลุ่ม เป็นต้น

เมื่อจำแนกลักษณะของการรวมตัวกัน พบว่า มี 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 กลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นที่เป็นทางการของคนในชุมชนที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น สหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีโครงสร้างแน่นอน มีกฎเกณฑ์ มีการกำหนดตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบที่แน่นอน

ลักษณะที่ 2 กลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นที่ไม่เป็นทางการ เป็นกลุ่มที่เกิดจากความไม่พอใจในการจัดตั้ง หากแต่เกิดจากธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความต้องการมีเพื่อน มีสมาคม มีความสนใจ มีการกำหนดบทบาทและปทัสถานขึ้นมาเอง ปรับเปลี่ยนยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมและขึ้นอยู่กับกลุ่ม/องค์กรท้องถิ่น เช่น กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มโครงการส่งเสริมการรวมกลุ่ม เป็นต้น

2. บทบาทและศักยภาพด้านอุดมการณ์ ภารกิจและวัตถุประสงค์ อุดมการณ์ จากการศึกษาพบว่า องค์กรท้องถิ่นที่มีการตั้งขึ้นเพราะสมาชิกที่มีความต้องการหรือความสนใจบางอย่างร่วมกัน มีโครงสร้างคณะทำงานและมีความเป็นตัวแทนของกลุ่ม/องค์กร มีกิจกรรม/โครงการที่แก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความต้องการของกลุ่ม และตั้งอยู่ภายใต้ระเบียบกติการ่วมกันจึงจะทำให้กลุ่มมีประสิทธิภาพจนถึงทุกวันนี้ กลุ่ม/องค์กรที่สามารถสนองความต้องการของกลุ่มและความต้องการของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้สำเร็จ ช่วยเหลือกลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น กลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มสหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด กลุ่มจัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลตรอกนอง กลุ่มเหล่านี้ตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้และในขณะเดียวกันก็นำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เป็นผลสำเร็จ

3. บทบาทและศักยภาพด้านผู้นำองค์กรท้องถิ่น เนื่องจากกลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นที่เกิดขึ้นนั้นเป็นในลักษณะภายในชุมชนระดับตำบล เมื่อพิจารณาถึงลักษณะผู้นำ (leader) พบว่า ผู้นำก็จะมีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นโดยตรง เพราะกลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพย่อมจะมีผู้นำที่ดี ประกอบกับกลุ่ม/องค์กรระดับหมู่บ้านก็จะเป็นในระบบเครือญาติกันคือการอยู่ร่วมกันแบบพี่น้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติค่อนข้างสูง ระบบเครือญาติ ก็จะทำให้การทำงานของผู้นำมีประสิทธิภาพ เป็นการอยู่ร่วมกันแบบฉันพี่น้องทำให้เกิดความรัก ความเอื้ออาทรต่อกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันและมีความละเอียดและเกรงกลัวในการทำผิดหรือการทุจริต

4. บทบาทและศักยภาพด้านโครงสร้างองค์กร กลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นที่เกิดขึ้นมาจะมีการพัฒนามาจากกลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ตาม แต่ทุกกลุ่ม/องค์กรท้องถิ่น

นั้นมีประสิทธิภาพโดยจะมีพัฒนาการการพัฒนากลุ่ม/องค์กรของตนเองโดยทำให้กลุ่มนั้นมีโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน ได้แก่ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรัญญิก กรรมการ ตามรูปแบบ โครงการขององค์กร แต่กลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นเหล่านี้จะมีลักษณะการบริหารจัดการเป็นแนวราบ (organic structure) คือมีความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการ แต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะสูง มีการสื่อสารกระจายทั่วองค์กรที่เป็นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการและมีกฎระเบียบที่เฉพาะจำเป็นกับ เฉพาะกลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นของตนเองเท่านั้น

5. บทบาทและศักยภาพด้านกฎระเบียบเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม/องค์กร ท้องถิ่น สมาชิกทุกคนในกลุ่ม/องค์กรจะรับทราบได้ในกฎ ระเบียบ กติการมายาทของสังคมที่ทุกคน จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อปฏิบัติร่วมกันของกลุ่ม ดังนั้นทุกกลุ่ม/องค์กรเพื่อให้สมาชิกเข้าใจ ร่วมกัน ยอมรับปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม/องค์กร ในกลุ่ม/องค์กรจึงมีกฎระเบียบข้อ ปฏิบัติที่ทุกคนเข้าใจและรับได้ โดยมีประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดกฎระเบียบซึ่งทำให้สมาชิกองค์กรมี ความรู้สึกเป็นเจ้าของและปฏิบัติตามโดยมีการควบคุมด้วยสมาชิกของกลุ่ม/องค์กรเอง

6. บทบาทและศักยภาพด้านการสื่อสาร การสื่อสารมีความสำคัญในการปฏิบัติงานของ องค์กร การสื่อสารภายในกลุ่ม/องค์กร (communication) เป็นการที่สมาชิกภายในกลุ่ม/องค์กรมี การติดต่อซึ่งกันและกัน นอกจากนี้การสื่อสารในปัจจุบันก็จะมีสื่อสารแบบทางการและไม่เป็น ทางการ เช่น จดหมาย Facebook Line บอร์ดประชาสัมพันธ์ โทรศัพท์ การจัดสัญจร (เครดิตยูเนี่ยน สัญจร) การบอกต่อของสมาชิก การประชุมประจำปี ประจำเดือน ดังนั้นการสื่อสารมีความสำคัญมาก ในการปฏิบัติงานของกลุ่ม/องค์กร โดยทำหน้าที่ประสานงาน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและสร้าง ความเข้าใจให้กับสมาชิกในกลุ่ม/องค์กร ถือเป็นตัวหนึ่งในการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม/องค์กร

7. บทบาทและศักยภาพด้านการดำเนินกิจกรรม กิจกรรมการดำเนินงานในกลุ่ม/องค์กร เปรียบเสมือนวิถีชีวิตของกลุ่มที่จะต้องมิจิจกรรมในการดำเนินงานร่วมกันที่จะระบุดึงความคงอยู่ของ กลุ่ม ซึ่งกลุ่ม/องค์กรในตำบลตรอกนองก็จะมีกิจกรรมที่ดำเนินการกันในกลุ่ม/องค์กร และมีกิจกรรม ที่ดำเนินงานกับกลุ่ม/องค์กรอื่น ๆ ร่วมกันเพื่อที่จะพัฒนาตำบลของตนเอง จากข้อมูลทุกกลุ่ม/องค์กร ในการสนับสนุนกิจกรรมที่จะทำร่วมกันตามโอกาส ที่สอดคล้องกับประเพณีและกิจกรรมของในชุมชน สอดคล้องกับลักษณะของทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นของตนเอง อย่างเช่น ทำบุญ สนับสนุนงบประมาณ กับหน่วยงานในชุมชน จัดเลี้ยงโรงทาน ปลูกป่าชุมชน พัฒนาหมู่บ้านในวันสำคัญ อบรมให้ความรู้แก่ สมาชิก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คุณลักษณะที่เป็นองค์กรแกนนำในการพัฒนาชุมชนตำบลตรอกนอง

จากการประชุมสนทนากลุ่ม พบว่า คุณลักษณะในการเป็นองค์กรแกนนำในการพัฒนาชุมชน ตำบลตรอกนอง ประกอบด้วย

1. จะต้องเป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็ง สามารถจัดการองค์กรของตนเองได้เป็นอย่างดีและมี กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. การมีผู้นำองค์กรท้องถิ่นที่มีภาวะผู้นำ คือมีความเป็นผู้นำ ที่มีความเสียสละ สามารถอุทิศ ตนเพื่อการพัฒนาตำบล สามารถมีเวลาให้กับงานส่วนรวมได้ นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้ที่มีบารมีในการที่

จะชักชวนชาวบ้านให้มาร่วมกันทำงานพัฒนาหรือการจัดหางบประมาณจากภายนอกมาทำโครงการในชุมชนด้วย

3. เป็นกลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นที่มีกิจกรรมต่อเนื่องและมีรายได้เป็นของตัวเองส่วนหนึ่ง เช่น กลุ่ม/องค์กรกองทุนเงินต่าง ๆ ทั้งกองทุนหมู่บ้านและกองทุนสัจจะสะสมทรัพย์ รวมถึงกองทุนในรูปแบบสหกรณ์เครดิตยูเนียนด้วย เพราะสามารถนำผลกำไรมาบริหารจัดการงานพัฒนาชุมชนในตำบลได้

4. ต้องไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว จะต้องมีธรรมาภิบาล เป็นองค์กรด้านการพัฒนาจริง ๆ ไม่นำองค์กรที่ตั้งมาใช้เพื่อรอรับเงินโครงการจากรัฐ

5. ควรเป็นองค์กรที่มีเครือข่ายทั้งในและนอกพื้นที่ เช่น สหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ เป็นองค์กรการเงินที่มีลักษณะของการรวมตัวของคนในชุมชนแต่มีการบริหารงานและหลักในการดำเนินงานในรูปแบบของสหกรณ์ ซึ่งมีอยู่ทั่วทุกแห่ง เขาสามารถจับมือร่วมกันกับกลุ่มองค์กรในตำบล จับมือร่วมกันกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนอื่น ๆ นอกตำบล ไปจนถึงระดับประเทศ

6. ควรเป็นองค์กรที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองอนาคตของชุมชนได้ว่าจะเป็นไปในทิศทางใด มีการเปลี่ยนแปลงอะไรในสังคมประเทศ เพื่อเป็นการกำหนดวิธีการทำงานพัฒนาชุมชนร่วมกับกับชาวบ้านในตำบลได้

7. เป็นองค์กรท้องถิ่นที่มีหน่วยงานรัฐสามารถให้ความช่วยเหลือได้ ไม่ว่าจะเงินงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์หรือแม้แต่กระทั่งตัวเจ้าหน้าที่เอง ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้

ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการสร้างร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ในตำบลตรอกนองพบว่า มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของกลุ่ม สมาชิกบางคนขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการ การดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งปัญหานี้ที่จะเกิดขึ้นในระยะแรก ๆ ของการก่อตั้งกลุ่มและจะเป็นปัญหาสำหรับสมาชิกใหม่ที่จะเข้าร่วมกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เช่น สหกรณ์เครดิตยูเนียนตรอกนองทวีทรัพย์ จำกัด กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ กลุ่มกองทุนหมู่บ้านต่าง ๆ ที่จะมีส่วนร่วมในการทำงาน มีระเบียบข้อบังคับและกฎกติการ่วมกัน

2. การสื่อสาร การสื่อสารทุกกลุ่มเห็นความสำคัญมาก เพราะจะเป็นช่องทางการสร้างความเข้าใจและการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องและทั่วถึง แต่บางครั้งการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการก็ทำให้ข้อมูลที่สมาชิกบางคนในกลุ่มที่ได้รับบิดเบือนได้

3. จำนวนสมาชิก เนื่องจากกลุ่มบางกลุ่มจัดตั้งขึ้นภายใต้หมู่บ้าน ทำให้จำนวนสมาชิกมีน้อยส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกกันหลายกลุ่ม หลายองค์กร จึงทำให้มีหลายบทบาท เพราะระดับพื้นที่และจำนวนคนมีขอบเขตจำกัด ทำให้มีจำนวนสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมได้ไม่มาก

4. ขาดการมีส่วนร่วม การขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อกลุ่มที่ตนเองสังกัด สาเหตุเพราะความไม่สะดวกในการประกอบอาชีพจึงทำให้ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือการจัดให้มีกิจกรรมการพัฒนาชุมชนที่ตรงกับช่วงฤดูกาลเก็บผลผลิตของตน เพราะตำบลตรอกนองประชากร

ส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ จึงเป็นเหตุทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนได้ เช่น การอบรม การประชุม การทำกิจกรรมของกลุ่ม เป็นต้น ในช่วงฤดูเก็บผลผลิต

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี